

Jitka ADRIÁNOVÁ

Jarošovská rychta ve světle evidenčních a pojišťovacích pramenů (1650-1700)
Diplomová práce, Historický ústav FF Jihočeské university, České Budějovice 2006

Posudek oponenta diplomové práce

Předložená diplomová práce slečny Jitky Adriánové se zabývá otázkami hospodářského a sociálního vývoje jarošovské rychty za vlády posledních slavatovských držitelů jindřichohradeckého panství. Zvolená problematika byla zkoumána v rozmezí let 1650-1700, tedy v období, kdy vrcholila poválečná krize poddanské ekonomiky. Základním heuristickým východiskem předložené práce se staly údaje prvního celozemského soupisu berní ruly (1654) a jejich pozdějších revizitací (1668, 1683). Právě jejich prostřednictvím autorka analyzovala stav poddanského hospodářství po ukončení třicetileté války i v následujícího půlstoletí.

Na základě zjištěných údajů diplomantka přesvědčivě doložila, že úpadek venkovského hospodářství, který nastal po ukončení třicetileté války, postihoval většinu poddaných, bez ohledu na jejich sociální status. Zmíněný propad poddanské ekonomiky prostřednictvím odborné literatury následně konfrontovala s vývojem v odlišných regionech. Zde bych rád zdůraznil, že tento komparativní přístup je velmi hodnotný. Jitka Adriánová se tedy neomezila jen na sledování problematiky v rámci zvoleného zkoumaného regionu, ale usilovala o její zasazení do obecnějšího kontextu. Tato snaha o vzájemné srovnání získaných poznatků s údaji z jiných regionů je zřetelně patrná v kontextu celkového hospodářského i sociálního vývoje. Ten se však současně odráží také v mikrohistorickém pohledu na zkoumanou problematiku. Na bázi reprezentativního výzkumu si autorka vybrala několik selských, chalupnických i zahradnických usedlostí, v jejichž případě doložila nejenom celkový úpadek venkovské ekonomiky v poválečných desetiletích, ale také možnosti hospodaření jednotlivých venkovanů.

Diplomantka dále prostřednictvím vzájemné konfrontace údajů berní ruly a soupisu obyvatelstva podle víry z roku 1651 sledovala, jak velký počet pracovních sil byl obvyklý ve vztahu k určitému rozsahu obhospodařovaných polností i počtu chovaného dobytka. Zvláštní pozornost věnovala též možnostem využití práce cizích osob, tj. z řad nerodinných příslušníků. V daných souvislostech autorka pak dohledávala ro-

dinné i osobní strategie uplatňované v situaci, kdy docházelo ke změně majitele poddanské nemovitosti. Posledně zmiňovaný aspekt, který práce dokládá na základě pozemkových knih, autorka sleduje na pozadí zhoršujících se poměrů doložitelných ve sféře ekonomické i sociální.

Z hlediska formálního a jazykového lze předložené diplomové práci vytknout jen několik maličností, které však nesnižují jinak velmi zdařilou a přínosnou práci slečny Jitky Adriánové. Proto tedy předloženou diplomovou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji její hodnocení stupněm výborně.

Českých Budějovicích 1. 6. 2006

PhDr. Miroslav Novotný, CSc., v. r.